

Sygn. akt III Ca 300/19, III Ca 301/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 września 2020r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący – Sędzia Sądu Okręgowego Andrzej Dyrda

Sędziowie Sądu Okręgowego: Henryk Brzyżkiewicz

Barbara Braziewicz

Protokolant Monika Piasecka

po rozpoznaniu w dniu 25 sierpnia 2020r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa M. N.

przeciwko Skarbowi Państwa – Staroście (...)

o zapłatę

z udziałem interwenienta ubocznego Z. M.

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach

z dnia 7 września 2018 r., sygn. akt I C 1772/17

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w Tarnowskich Górach do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego.

SSO Barbara Braziewicz SSO Andrzej Dyrda SSO Henryk Brzyżkiewicz

UZASADNIENIE

Powódka M. N. domagała się zasądzenia od pozwanego Skarbu Państwa – Starosty (...) kwoty 12.447,96 zł wraz z odsetkami ustawowymi naliczanymi od 4 lipca 2017r. do dnia zapłaty, a także zasądzenia kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje roszczenie wskazała, że jest użytkownikiem wieczystym nieruchomości określonej jako działka nr (...) o powierzchni 5,413 m² zlokalizowanej w miejscowości Ż., Gmina M., a dla której to nieruchomości na podstawie operatu szacunkowego z dnia 11 czerwca 2011r. sporządzonego przez rzeczoznawcę majątkowego mgr inż. arch. Z. M. dokonano aktualizacji opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego. Powódka nie zgadzała się z dokonaną aktualizacją, i pomimo zgłaszanych zastrzeżeń, Starosta Powiatu pismem z dnia 16 października 2012r. odmówił aktualizacji opłaty. Powódka wskazała, że w tym przedmiocie, toczyło się postępowania przed Sądem Rejonowym w Tarnowskich Górach (pod sygn. akt I C 275/15), w którym powódka domagała się zapłaty kwoty 9 255,27 zł wraz z odsetkami ustawowymi, które zostało oddalone jako przedwczesne. Nadto, w międzyczasie w związku z dokonaną

aktualizacją i usilnymi próbami mającymi na celu wzruszenie wydanej decyzji w przedmiocie aktualizacji opłaty toczyło się przed (...)w K. (dalej jako „SKO w K.”) wielowątkowe postępowanie. Toczyące się przez SKO w K. oraz przed WSA w Gliwicach ostatecznie doprowadziło do wzruszenia decyzji z dnia 5 października 2011r., co w jej ocenie przesądzało o bezprawności działania pozwanego. Powódka wskazała, że Starosta (...) wykonuje zadania z zakresu administracji publicznej i co do zasady jest organem profesjonalnym, który ma za zadanie między innymi prawidłowo gospodarować mieniem składającym się na własność państwową.

Na dochodzone pozwem roszczenie składały się koszty postępowania, na skutek którego ostatecznie udało się wzruszyć decyzję z dnia 5 października 2011r., w tym 9 255,27 zł tytułem sporządzenia przez (...) Stowarzyszenie (...) oceny, a także tytułem sporządzenia operatu szacunkowego autorstwa P. R., wreszcie kosztów obsługi prawnej powódki.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa i o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa według norm przepisanych.

Pozwany podniósł zarzut niewykazania w działaniu pozwanego przez powódkę cech bezprawności, albowiem operat szacunkowy, na podstawie którego Starosta (...) dokonał aktualizacji opłaty rocznej tytułem użytkowania wieczystego, był ważny, w związku z czym zarówno pozwany, jak i SKO w K. związani byli jego treścią, zaś powódka przedłożyła ocenę przedmiotowego operatu szacunkowego sporządzoną przez (...) Stowarzyszenie (...) po zakończeniu postępowania. Nadto pozwany podniósł, iż SKO w K. uznało działania Starosty (...) za zgodne z prawem. Nadto pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia oraz w toku procesu wskazał, iż wobec prawomocnego oddalenia powództwa w sprawie prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach w sprawie o tożsamym stanie faktycznym pod sygn. akt I C 275/15, nastąpiła powaga rzeczy osądzonej i wniósł o odrzucenie pozwu.

Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach wyrokiem z dnia 7 września 2018r. zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 7.779,29 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie naliczanymi od dnia 4 lipca 2017r. do dnia zapłaty oraz oddalił powództwo w pozostałym zakresie. Nadto, na zasadzie art. 108 k.p.c. szczegółowe rozliczenie kosztów pozostawił referendarzowi sądowemu po uprawomocnieniu się orzeczenia w sprawie przesądzając zasadę, że powódka wygrała postępowanie w 62 %.

Orzeczenie to poprzedził ustaleniem, że 21 lipca 2011r. Starosta (...) pismem nr (...) dokonał wypowiedzenia powódce dotychczasowej wysokości opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości stanowiącej własność Skarbu Państwa, położonej w Gminie M. obręb Ż., obejmującej działkę nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach prowadzi księgę wieczystą nr (...) i zaproponował powódce nową opłatę w kwocie 6 305,61 zł.

Powódka jest użytkownikiem wieczystym nieruchomości gruntowej stanowiącej działkę nr (...) o pow. 0,5413 ha, położonej na terenie Gminy M., dla której Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach prowadzi księgę wieczystą o numerze KW (...).

Na mocy operatu szacunkowego z dnia 11 czerwca 2011r., sporządzonego przez mgr inż. arch. Z. M. na okoliczność określenia wartości rynkowej prawa własności do nieruchomości gruntowej dla potrzeb aktualizacji opłat z tytułu użytkowania wieczystego, wartość nieruchomości oznaczonej numerem księgi wieczystej nr (...) ustalono na kwotę 210 187 zł.

Orzeczeniem SKO w K. z dnia 5 października 2011r., wydanym na skutek wniosku powódki w sprawie aktualizacji opłaty rocznej dokonanej wypowiedzeniem Starosty (...) z dnia 21 lipca 2011r., oddalono wniosek powódki o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Na podstawie prywatnego operatu szacunkowego sporządzonego na zlecenie powódki w dniu 5 września 2012 roku przez rzeczoznawcę majątkowego mgr inż. P. R. ustalono wartość nieruchomości na kwotę 87 745 zł.

Pismem z dnia 16 października 2012r., sygn. (...) Starosta (...) odmówił aktualizacji opłaty rocznej na podstawie operatu szacunkowego sporządzonego przez uprawnionego rzeczoznawcę majątkowego P. R. z dnia 5 września 2012r.

z powodu zbyt dużych rozbieżności między wartościami ustalonymi w wycenie z dnia 5 września 2012r. oraz w operacie szacunkowym sporządzonym przez uprawnionego rzeczoznawcę Z. M. z dnia 11 czerwca 2011r.

Pismem z dnia 10 stycznia 2013r. pełnomocnik powódki zwrócił się do (...) Stowarzyszenia (...) o dokonanie oceny prawidłowości sporządzenia operatu szacunkowego określającego wartość rynkową prawa własności niezabudowanej działki gruntu nr (...) autorstwa rzeczoznawcy majątkowego Z. M., albowiem wnioskodawczyni powzięła poważne wątpliwości do co rzetelności i prawidłowości ww. operatu szacunkowego, ponieważ uzyskała nadto trzy odrębne operaty szacunkowe rzeczoznawców majątkowych H. W., P. R. i M. D., które określają wartość rynkową prawa własności przedmiotowej działki w sposób zasadniczo różniący się z określeniem dokonany przez rzeczoznawcę Z. M..

W dniu 10 kwietnia 2013r. (...) Stowarzyszenie (...) sporządziło ocenę operatu szacunkowego sporządzonego przez rzeczoznawcę majątkowego Z. M., w treści której stwierdzono, że przedmiotowy operat nie powinien stanowić podstawy dla celu określonego w przedmiotowym opracowaniu, albowiem oprócz drobnych błędów i uchybień nie mających wpływu na poziom określonej wartości obarczone jest istotnymi błędami, które na poziom określonej wartości wpływ miały. Sporządzonej opinii Zespół (...) zarzucił przede wszystkim: nieprawidłową identyfikację szacowanej nieruchomości tak podczas oględzin jak i później, gdy prezentowano ją w operacie szacunkowym – wynika bowiem, iż analizie rynkowej poddano i wyceniono nieruchomość sąsiednią, mającą inne uwarunkowania, o czym świadczą opis nieruchomości i jej zagospodarowania oraz zamieszczone zdjęcia, nadto niewłaściwą analizę lokalnego rynku nieruchomości, na którym były naliczane transakcje prawa użytkowania wieczystego i prawa własności o podobnych cechach, jak również niezbadanie trendu czasowego z punktu widzenia aktualizacji opłaty tytułem użytkowania wieczystego i niezastosowanie obliczeń czy innych uzasadnień potwierdzających brak zmiany cen w czasie, czy też wreszcie dopuszczenie się błędów w analizie porównawczej poprzez nieprawidłową charakterystykę nieruchomości wycenianej i przyjęcie skali ocen nieadekwatnej do rzeczywistej sytuacji (np. uznając warunki dojazdu za najlepsze i oznaczone skalą „1 – bezpośredni dojazd drogą asfaltową”, podczas gdy przedmiotowa nieruchomość takowego dojazdu nie posiada).

25 kwietnia 2013r. pełnomocnik powódki zwrócił się do Starosty (...) z wnioskiem o wznowienie postępowania zakończonych orzeczeniem wydanym w dniu 5 października 2011 roku oraz zażądał wydania orzeczenia ustalającego nową wysokość opłaty rocznej tytułem użytkowania wieczystego przedmiotowego gruntu, a nadto wstrzymania wykonania orzeczenia SKO w K. z dnia 5 października 2011r., znak SKO.G- (...) oraz zasądzenia od Starosty (...) na rzecz Wnioskodawczyni kosztów postępowania w wysokości 1 200 złotych + VAT.

Wniosek przekazano do rozpoznania (...) w K. jako organowi właściwemu do jego rozpoznania.

Pismem z dnia 26 kwietnia 2013r. powódka wezwała pozwanego do zapłaty kwoty 9 255,27 zł tytułem odszkodowania za poniesione przez powódkę koszty w związku z podejmowaniem czynności mających na celu wzruszenie dokonanej aktualizacji opłaty tytułem użytkowania wieczystego oraz wzruszenia decyzji z dnia 5 października 2011r. Na dochodzoną kwotę składały się: wynagrodzenie tytułem sporządzenia przez rzeczoznawcę majątkowego P. R. operatu szacunkowego w kwocie 615 zł, wynagrodzenie r. pr. S. Z. w kwocie łącznej 2 676 zł, wynagrodzenie dla (...) Stowarzyszenia (...) w kwocie łącznie 4 488,27 zł oraz wynagrodzenia r. pr. D. Z. w kwocie 1 476 zł.

W odpowiedzi pozwany odmówił zapłaty żądanej kwoty wskazując, iż roszczenie powódki jest bezzasadne.

Postanowieniem SKO w K. z dnia 27 maja 2013r., sygn. SKO.G- (...) odmówiono wznowienia postępowania w sprawie aktualizacji opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego wskazanej działki oraz odmówiono wstrzymania wydanego w dniu 5 października 2011r. orzeczenia. W uzasadnieniu SKO w K. wskazało, iż z uwagi na cywilnoprawny charakter opłat z tytułu użytkowania wieczystego oraz przewidzianą przez ustawodawcę możliwość wniesienia sprzeciwu od orzeczenia kolegium do sądu powszechnego, w wyniku czego orzeczenie traci moc, wyłączone jest stosowanie do orzeczeń kolegium przepisów dotyczących nadzwyczajnych trybów postępowania administracyjnego, zaś powódka takowego sprzeciwu nie wniosła, w związku z czym orzeczenie kolegium podlegało wykonaniu.

Na skutek złożenia przez pełnomocnika powódki wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy zakończonej postanowieniem SKO w K. z dnia 27 maja 2013r. SKO w K. w dniu 3 lipca 2013r., sygn. SKO.G- (...) utrzymało w mocy zaskarżone postanowienie.

Wyrokiem WSA w Gliwicach z dnia 19 grudnia 2013r., sygn. akt II SA/GI 1446/13, wydanego na skutek skargi powódki na postanowienie SKO w K. z dnia 3 lipca 2013r. nr SKO.G- (...) w przedmiocie odmowy wznowienia postępowania w sprawie aktualizacji opłaty rocznej za użytkowanie wieczyste uchylił zaskarżone postanowienie oraz poprzedzające je postanowienie z dnia 27 maja 2013r. nr SKO.G- (...) i orzekł, że zaskarżone postanowienie nie podlega wykonaniu w całości do czasu uprawomocnienia się wyroku. Wydanym rozstrzygnięciem WSA w Gliwicach zarzucił przede wszystkim przyjęcie przez SKO w K. braku możliwości dochodzenia przysługującego wnioskodawcy roszczenia do wznowienia postępowania, względnie stwierdzenia nieważności wydanego orzeczenia, podczas gdy piśmiennictwo wskazuje, iż wnioskodawca takową możliwość na gruncie obowiązujących przepisów posiada.

Na skutek powyższego wyroku WSA w Gliwicach, SKO w K. postanowieniem z dnia 14 kwietnia 2014r. wznowiło postępowanie w sprawie zakończonej orzeczeniem SKO w K. z dnia 5 października 2011r. SKO.G- (...) w przedmiocie aktualizacji opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej.

Orzeczeniem SKO z dnia 5 maja 2014r. wydanym w sprawie sygn. SKO.G- (...) odmówiono uchylecia orzeczenia SKO w K. z dnia 5 października 2011 roku, sygn. SKO.G- (...) w przedmiocie aktualizacji opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego ww. nieruchomości gruntowej.

14 maja 2014 roku pełnomocnik powódki wniósł za pośrednictwem SKO w K. do Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach sprzeciw od powyższego orzeczenia SKO z dnia 5 maja 2014r. Postanowieniem tego Sądu z dnia 3 grudnia 2014r. sąd stwierdził w sprawie sygn. akt I C 801/14 swoją niewłaściwość i sprawę przekazał do rozpoznania WSA w Gliwicach, który to Sąd postanowieniem z dnia 29 czerwca 2015r. wydanym pod sygn. akt II SA GI/571/15 odrzucił z uwagi na jego niedopuszczalność.

Powódka zaważwała pozwanego do próby ugodowej, jednakże w toku posiedzenia mającego miejsce w dniu 18 września 2014r. w sprawie o sygn. akt I Co 1911/14 do zawarcia ugody nie doszło.

W dniu 10 listopada 2014r. powódka wniosła przeciwko pozwanemu pozew o zapłatę kwoty 9 255,27 zł tytułem odszkodowania za poniesione koszty postępowania zmierzającego do wzruszenia decyzji SKO w K. z dnia 5 października 2011r., które to powództwo Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach w sprawie prowadzonej pod sygn. akt I C 275/15 oddalił wyrokiem z dnia 10 sierpnia 2015r. jako przedwczesne. Na skutek wniesienia apelacji od wydanego przez Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach wyroku, Sąd Okręgowy w Gliwicach w dniu 20 lipca 2016r. w sprawie o sygn. akt III Ca 535/16 apelację oddalił.

Decyzją z dnia 15 października 2015r. wydaną przez SKO w K., sygn. SKO.G- (...), wydaną w związku z prawomocnym postanowieniem WSA w Gliwicach z dnia 29 czerwca 2015r. o odrzuceniu skargi na decyzję SKO w K. w przedmiocie odmowy uchylecia orzeczenia w sprawie aktualizacji opłaty rocznej za użytkowanie wieczyste nieruchomości gruntowej z dnia 5 października 2011r. utrzymało w mocy decyzję – orzeczenie z dnia 5 maja 2014r., sygn. SKO.G- (...) o odmowie uchylecia orzeczenia SKO z dnia 5 października 2011r., sygn. SKO.G- (...).

Na przedmiotową decyzję pozwana wniosła skargę, wskutek czego WSA w Gliwicach wyrokiem z dnia 15 kwietnia 2016r. wydanym w sprawie sygn. akt II SA/GI 1131/15 uchylił zaskarżoną decyzję oraz poprzedzającą ją decyzję SKO w K. z dnia 5 maja 2014r. nr SKO.G- (...). Jak Sąd wskazał w uzasadnieniu wyroku - zaszyły przesłanki do wznowienia tego postępowania – ujawniono bowiem po wydaniu decyzji nowe okoliczności, w tym fakt dokonania przez biegłą błędnej identyfikacji wycenianej działki i w konsekwencji przyjęcie do wyceny działki sąsiedniej, a nadto – niezależnie od wskazanych uchybień w zakresie ustalenia istnienia nowych istotnych okoliczności dających podstawę do uchylecia zaskarżonej decyzji, także okoliczność, że SKO w K. przystępując do badania istnienia przesłanek do uchylecia decyzji w wyniku wznowienia postępowania nie wzięło pod uwagę zdolności do rozpoznania wniosku w tym zakresie w

kontekście wyłączenia pracowników organu (art. 24 k.p.a.). Sąd wskazał wówczas, iż orzeczenie SKO w K. z dnia 5 października 2011r. zostało wydane w tym samym składzie, co orzeczenie tego organu z dnia 5 maja 2014r., a na podstawie którego odmówiono uchylecia orzeczenia z dnia 5 października 2011r., co było niedopuszczalne.

Decyzją SKO w K. z dnia 31 sierpnia 2016r., sygn. SKO-G- (...), wydaną po wznowieniu postępowania, uchylono orzeczenie SKO w K. nr SKO.G- (...) z dnia 5 października 2011r. oddalając wniosek powódki w sprawie aktualizacji opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego przedmiotowej nieruchomości gruntowej stanowiącej własność Skarbu Państwa, dokonanej wypowiedzeniem Starosty (...) z dnia 21 lipca 2011r. nr(...)i orzekło o ustanowieniu opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego wskazanej nieruchomości gruntowej w dotychczasowej wysokości, tj. w wysokości 17,86 zł.

W związku z podejmowaniem przez powódkę prób wzruszenia wysokości ustalonej przez Starostę (...) opłaty tytułem użytkowania wieczystego wskazanego w niniejszej sprawie gruntu powódka poniosła następujące koszty: kwotę 2.692,47 zł tytułem zaliczki dla (...) Stowarzyszenia (...) tytułem sporządzenia oceny operatu szacunkowego z dnia 11 czerwca 2011r., 1.795,80 zł tytułem rozliczenia końcowego za sporządzenie oceny przez wyżej wskazane Stowarzyszenie, kwotę 615 zł tytułem wynagrodzenia rzeczoznawcy majątkowego P. R. za sporządzenie operatu szacunkowego, kwota 1.476 zł tytułem wynagrodzenia adw. Z. W., a także kwota 1.200 zł uiszczona tytułem wynagrodzenia za obsługę prawną świadczoną przez r. pr. S. Z..

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał zasadność uwzględnienia powództwa jedynie w części, wskazując jako podstawę odpowiedzialności pozwanej art. 417 § 1 k.c., zgodnie z którym za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. Sąd wskazał, że do zaistnienia odpowiedzialności wskazanej w tymże przepisie niezbędne jest zaistnienie trzech przesłanek, tj. powstanie szkody spowodowanej przez działanie władzy publicznej, zaistnienie niezgodnego z prawem działania oraz adekwatny ciąg przyczynowo - skutkowy pomiędzy zaistniałą szkodą a działaniem.

Sąd stwierdził, że zdarzeniem powodującym szkodę, było dokonanie przez Starostę (...) aktualizacji wysokości opłaty rocznej tytułem użytkowania wieczystego, dokonanej na podstawie operatu szacunkowego sporządzonego przez Z. M. w dniu 11 czerwca 2011r. na kwotę 6 305,61 zł, podczas gdy dotychczasowa opłata roczna wynosiła 17,86 zł. Sąd wskazał, że pierwotna opłata roczna za użytkowanie wieczyste przedmiotowej działki ustalona została na kwotę 17,86 zł, podczas gdy po aktualizacji wyniosła 6 305,61 zł, co spowodowane było wycenieniem przez rzeczoznawcę majątkowego Z. M. przedmiotowej działki na kwotę 210.187 zł. Pozwana nie zgadzała się z dokonana aktualizacją. Sąd stwierdził, że w chwili wydania oceny przez (...) Stowarzyszenie (...) w dniu 10 kwietnia 2013 roku operat szacunkowy sporządzony przez mgr. inż. arch. Z. M. z dnia 6 czerwca 2011 roku utracił moc. Zgodnie bowiem z art. 156 ust. 1a zdanie pierwsze ustawy z dnia 21 sierpnia 1997r. o gospodarce nieruchomościami, obowiązującym w niniejszym stanie faktycznym, zgodnie z którym operat szacunkowy, w odniesieniu do którego została wydana ocena negatywna, od dnia wydania tej oceny traci charakter opinii o wartości nieruchomości, o której mowa w art. 156 ust. 1 ww. ustawy.

Sąd nadto wskazał, że powódka, wniosła o wznowienie postępowania przez SKO w K. doszło ostatecznie w dniu 14 kwietnia 2014r., przy czym organ ten odmówił uchylecia orzeczenia z dnia 5 października 2011r., a decyzją z dnia 15 października 2015r. organ decyzję tę utrzymał. Po kolejnej skardze powódki WSA w Gliwicach uchylił zaskarżone decyzje, co ostatecznie poskutkowało wydaniem przez SKO w K. w dniu 31 sierpnia 2016r. decyzji o uchyleniu orzeczenia z dnia 5 października 2011r. i ustaleniu opłaty rocznej za użytkowanie wieczyste przedmiotowego gruntu w wysokości dotychczasowej, tj. w kwocie 17.86 zł.

Sąd stwierdził, że podjęte przez powódkę czynności zmierzające do wyeliminowania z obrotu operatu sporządzonego przez rzeczoznawcę mgr inż. arch. Z. M. istotnie doprowadziły do powstania uszczerbku w jej majątku. SKO w K., wydając decyzję z dnia 31 sierpnia 2016r. wskazało bowiem, iż do aktualizacji wysokości opłaty rocznej doszło na podstawie nieprawidłowo sporządzonego operatu szacunkowego, w związku z czym orzeczenie SKO z dnia 5 października 2011r. podlegało uchyleniu. W ocenie Sądu pomiędzy działaniem Starosty Powiatu, który bezkrytycznie

przyjął za prawidłowy operat szacunkowy z dnia 6 czerwca 2011r. (pomimo że wartość nieruchomości powinna zwrócić jego uwagę w kontraście z wartością ustaloną poprzednio), a powstałym w majątku powódki uszczerbku istnieje więc ciąg przyczynowo-skutkowy.

Sąd nadto uznał niezasadność zarzutu zaistnienia powagi rzeczy osądzonej na skutek wydania wyroku przez Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach w dniu 10 sierpnia 2015r., sygn. akt I C 275/15, gdyż w sprawie tej powództwo oddalono z uwagi na jego przedwczesność – w dacie jego wydania orzeczenie SKO z dnia 5 października 2011r. nie zostało bowiem uchylone i na gruncie tak ukształtowanego stanu faktycznego Sąd nie mógł w ogóle przystąpić do oceny bezprawności działania strony pozwanej. Sąd wskazał, że stan faktyczny uległ zmianie w momencie, w którym decyzja SKO w K. z dnia 31 sierpnia 2016r. uchylająca orzeczenie tego organu z dnia 5 października 2011r. i ustalająca wysokość opłaty rocznej na kwotę 17,86 zł zyskała walor ostateczności.

Sąd nie uwzględnił również zarzutu przedawnienia roszczenia. Zgodnie bowiem z art. 442¹ § 1 k.c. roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się albo przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Sąd uznał, że źródłem szkody było w ocenie Sądu dokonanie aktualizacji opłaty przez Starostę (...). Momentem wymagalności roszczenia o odszkodowanie był jednak moment, w którym decyzja SKO w K. z dnia 31 sierpnia 2016r. uchyleniu orzeczenia SKO w K. z dnia 5 października 2011r. i ustaleniu opłaty rocznej w wysokości 17,86 zł nabyła walor ostateczności.

Uwzględniając powyższe, Sąd uznał, że powódka zdołała wykazać poniesiony uszczerbek majątkowy co do kwoty 7 779,29 zł, na którą składały się kwoty: 2 692,47 zł tytułem zaliczki dla (...) Stowarzyszenia (...) tytułem sporządzenia oceny operatu szacunkowego z dnia 11 czerwca 2011r., 1.795,80 zł tytułem rozliczenia końcowego za sporządzenie oceny przez wyżej wskazane Stowarzyszenie, wynagrodzenie rzeczoznawcy majątkowego P. R. tytułem sporządzenia operatu szacunkowego w kwocie 615 zł, wynagrodzenie adw. Z. W. w kwocie 1.476 zł, a także kwota 1.200 zł uiszczona tytułem wynagrodzenia za obsługę prawną świadczoną przez r. pr. S. Z..

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c.

Sąd oddalił powództwo co do kwoty 4 668,67 zł uznając, że powódka nie wykazała aby poniosła dalsze koszty związane z przedmiotowym postępowaniem

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 108 § 1 zdanie drugie k.p.c.

Apelację od tego orzeczenia wniosły obie strony.

Powódka zaskarżyła wyrok w części, tj. w zakresie punktu 2 którym Sąd oddalił powództwo w pozostałym zakresie oraz odpowiednio punktu 3 co do zakresu w jakim zakresie Powódka wygrała postępowanie.

Zarzuciła naruszenie przepisów prawa procesowego, tj.:

1] art. 229 i 230 k.p.c. poprzez ich błędne zastosowanie, sprowadzające się do zakwestionowania przez Sąd I instancji okoliczności niekwestionowanych przez pozwanego, a dotyczących wysokości dochodzonego roszczenia i braku podważania, że powódka uściła fakturę na rzecz pełnomocnika r. pr. D. Z. w kwocie 1.476 zł, a nadto, że powódka dokonała kapitalizacji odsetek ustawowych dochodzonych od roszczenia głównego, liczonych od dnia 15 maja 2013 r. do dnia 2 lipca 2017 r.;

2] art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak odniesienia się przez Sąd w uzasadnieniu do kwestii domagania się przez powódkę skapitalizowanych odsetek ustawowych dochodzonych od roszczenia głównego, liczonych od dnia 15 maja 2013r. do dnia 2 lipca 2017r., poprzez wskazanie przez Sąd jedynie, iż do pozostałej części kwoty powódka nie

przedłożyła żadnych dowodów na okoliczność jej poniesienia, w związku z czym w pozostałym zakresie powództwo jako niewykazane co do wysokości, należało oddalić.

Nadto zarzuciła naruszenie przepisu prawa materialnego art. 359 § 1 k.c. i art. 482 § 2 k.c., poprzez ich błędne zastosowanie, sprowadzające się do oddalenia przez Sąd I instancji powództwa w części w której Powódka domagała się skapitalizowanych odsetek ustawowych dochodzonych od roszczenia głównego, liczonych od dnia 15 maja 2013r. do dnia 2 lipca 2017r.;

Na tych podstawach wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od Pozwanego na rzecz Powódki kwoty 12.447,96 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 4 lipca 2017 r., zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa radcowskiego, według norm przepisanych, względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do po nowego rozpoznania Sądowi I instancji z pozostawieniem mu rozstrzygnięcia o kosztach procesu.

Nadto wniosła o dopuszczenie dowodu z potwierdzenia uiszczenia przez Powódkę faktury VAT nr (...) z dnia 25 kwietnia 2013r. na kwotę 1.476 zł, wskazując iż wobec niekwestionowania przez pozwaną faktu jej zapłaty, potrzeba przywołania tego dowodu wynikła później.

Pozwany zaskarżył wyrok w całości.

W pierwszej kolejności podniósł zarzut nieważności postępowania przed Sądem Rejonowym w Tarnowskich Górach, albowiem w sprawie zachodzi niedopuszczalność drogi sądowej (art. 379 pkt 1 k.p.c.) oraz sprawa o to samo roszczenie pomiędzy stronami została prawomocnie osądzona (art. 379 pkt 3 k.p.c.).

W przypadku uznania zarzutu nieważności postępowania za nieuzasadniony pozwany zaskarżonemu orzeczeniu zarzuca naruszenie przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia oraz przepisów prawa materialnego, a to art. 232 k.p.c. i art. 6 k.c. poprzez uwzględnienie roszczenia w sytuacji niewykazania przez powódkę przesłanek uzasadniających odpowiedzialność odszkodowawczą pozwanego.

Nadto zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego, a to:

a) art. 417 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie w sytuacji niewykazania przez powódkę braku znamienia bezprawności w działaniach pozwanego,

b) art. 429 k.c. poprzez jego niezastosowanie pomimo istnienia przesłanek uzasadniających jego zastosowanie, a w konsekwencji zwolnienie pozwanego z odpowiedzialności, z uwagi na powierzenie wykonania czynności oszacowania podmiotowi zawodowo trudniącemu się wyceną - rzeczoznawcy majątkowemu,

Na tych podstawach, w przypadku uznania zarzutu nieważności postępowania za zasadny, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku, zniesienie postępowania przed Sądem Rejonowym w Tarnowskich Górach, a następnie odrzucenie pozwu na podstawie art. 199 § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego wszystkich kosztów postępowania (za postępowanie przed Sądem Rejonowym w Tarnowskich Górach oraz za postępowanie apelacyjne), z uwzględnieniem zwrotu kosztów zastępstwa przez adwokata według norm przepisanych, natomiast w przypadku uznania zarzutu nieważności postępowania za bezzasadny wnoszę o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego wszystkich kosztów postępowania (za postępowanie przed Sądem Rejonowym w Tarnowskich Górach oraz za postępowanie apelacyjne), z uwzględnieniem zwrotu kosztów.

Nadto wniósł o wezwanie do udziału w sprawie Skarbu Państwa - Samorządowego Kolegium Odwoławczego w K. oraz o zawiadomieniu o toczącym się procesie i wezwaniu Z. M. (adres: ul. (...) G.) do udziału w sprawie (art. 84 k.p.c.), a na podstawie art. 67 § 2 k.p.c. wniósł o wezwanie do udziału w sprawie Skarb Państwa - Samorządowe Kolegium Odwoławcze w K. (adres: ul. (...), (...)-(...) K.).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Sąd pierwszej instancji poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne co do okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy w większości mają podstawę w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, który w zakresie dokonanych ustaleń jest logicznych i wzajemnie spójny, natomiast informacje zawarte w poszczególnych źródłach dowodowych nawzajem się uzupełniają i potwierdzają, przez co są w pełni wiarygodne.

Sąd Okręgowy w toku postępowania dowodowego uzupełnił te ustalenia o okoliczność, że w 2011r. wykonywanie wycen nieruchomości w Powiecie (...) dla potrzeb Wydziału Gospodarki Nieruchomościami odbywało się na podstawie umowy o dzieło zawartej przez Starostę (...) z rzeczoznawcą majątkowym wyłonionym w pisemnym przetargu nieograniczonym - Z. M., działającą pod firmą: (...) Z. M. z siedzibą w G., przy ul. (...).

(dowód: pismo z dnia 23 czerwca 2014r., k. 172)

Z tym uzupełnieniem Sąd Okręgowy przyjmuje te ustalenia za własne.

Odmienne, w ocenie Sądu Okręgowego, należało ocenić jednakże sam proces subsumcji.

W pierwszej kolejności należało stwierdzić, że nie zachodziła podnoszona przez stronę pozwaną nieważność postępowania zarówno z art. 379 pkt 1 k.p.c. jak i art. 379 pkt 3 k.p.c. albowiem powódka dochodziła w niniejszym postępowaniu odszkodowania z tytułu wyrządzonej jej szkody, choć niewątpliwie część tej szkody stanowiły poniesione przez nią koszty postępowania administracyjnego, jak również, nie zachodziła powaga rzeczy osądzonej. Tymczasem o powadze rzeczy osądzonej (art. 366 k.p.c.) decyduje, poza identycznością stron i identycznością przedmiotu rozstrzygnięcia, także tożsamość podstawy sporu, którą stanowi zespół okoliczności faktycznych charakteryzujących stosunek prawny pomiędzy stronami, z którego powód wywodzi swoje roszczenie względem pozwanego (żądanie i podstawa faktyczna, przy czym w jej zakres wchodzi także merytoryczne zarzuty pozwanego) – porównaj: wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 27 lutego 2019r. V ACa 113/18, Legalis 2123228, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 sierpnia 2017r., II CSK 683/16, Legalis 1657987; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2018r., I CSK 645/17, Legalis 1765466; wyrok Sądu Najwyższego z 13 maja 2010r., sygn. akt II PK 353/09, Lex 603826 oraz A. G.-B.: [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Tom I A. Komentarz. Art. 1-424¹², pod red. A. G.-B., C.H. B. 2020, Komentarz do art. 366 k.p.c. Ocena tożsamości roszczenia na gruncie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. obejmuje faktycznie porównanie roszczenia uwzględnionego (dochodzonego), które obejmuje prawomocność materialna wyroku i roszczenia dochodzonego później, które ma charakter jedynie roszczenia procesowego. Z tego punktu widzenia istotne jest uwzględnienie jego podstawy przytoczonej przez powoda, a w konsekwencji podzielić również ocenę dokonaną przez Sąd I instancji, że ze względu na oddalenie powództwa ze względu na jego przedwczesność, co nastąpiło wyrokiem Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach w dniu 10 sierpnia 2015r. w sprawie o sygn. akt I C 275/15, nie zaistniała podstawa do odrzucenia pozwu, a tym samym nieważność postępowania.

Odnosząc się natomiast do meritum, wskazać należy, że Sąd I instancji jako podstawy odpowiedzialności pozwanej wskazał art. 417 k.c. Przepis ten jednakże reguluje kwestie odpowiedzialności Skarbu Państwa i innych osób prawnych wykonujących władzę publiczną za szkody wyrządzone przy wykonywaniu tej władzy, a więc uszczerbki, które wynikają z działań należących do sfery imperium, nie zaś z wykonywania funkcji w ramach dominium. Jak wskazuje się w doktrynie, obszar imperium obejmuje zarówno czynności faktyczne, np. niezgodne z prawem zastosowanie środków bezpośredniego przymusu, jak i indywidualne rozstrzygnięcia podjęte przy zachowaniu określonej procedury, np. decyzja, zarządzenie. Za szkody natomiast wyrządzone przez te podmioty przy wykonywaniu zadań nieobjętych zakresem władzy publicznej ponoszą one odpowiedzialność na zasadach ogólnych prawa cywilnego (art. 416, 427, 429, 430, 435, 436 i n.). (porównaj: Komentarz do art.417 Kodeksu cywilnego, Gudowski Jacek (red.), [w:] Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania. Część ogólna, WKP, 2018; Komentarz do art.417 Kodeksu cywilnego, Ciszewski Jerzy (red.) [w:] Kodeks cywilny. Komentarz, WKP, 2019).

Przedmiotem niniejszego postępowania jest natomiast kwestia odpowiedzialności pozwanej za szkody związane z wypowiedzeniem wysokości opłaty rocznej.

Jak wskazuje się w orzecznictwie, wypowiedzenie wysokości opłaty rocznej, chociaż jest dokonywane przez właściwy organ, ma charakter czynności cywilnoprawnej. Jest ono bowiem wyrażeniem woli właściciela nieruchomości w stosunku do jej użytkownika wieczystego w sytuacji, gdy podmioty te łączy umowa o użytkowanie wieczyste. Zatem stanowi oświadczenie woli jednej ze stron umowy co do istotnego elementu tej umowy. (porównaj: wyroki Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Ł.: z 17 października 2019r., (...) SA/Łd 567/19, LEX nr 2742423 i z 22 października 2019r., (...) SA/Łd 538/19, LEX nr 2741826).

Powyższe oznacza, że w niniejszym postępowaniu pozwany nie wykonywał władzy publicznej, a zatem jego odpowiedzialności winna zostać rozstrzygana w oparciu o ogólne przesłanki odpowiedzialności deliktowej.

Zgodnie z art. 430 k.c. kto na własny rachunek powierza wykonanie czynności osobie, która przy wykonywaniu tej czynności podlega jego kierownictwu i ma obowiązek stosować się do jego wskazówek, ten jest odpowiedzialny za szkodę wyrządzoną z winy tej osoby przy wykonywaniu powierzonych jej czynności.

Przepis ten przewiduje odpowiedzialność jeżeli szkoda została wyrządzona przez zawinione działanie podwładnego. Dla przypisania odpowiedzialności zwierzchnikowi konieczne jest, aby powierzył od czynność „na własny rachunek”, a więc we własnym interesie, w zakresie prowadzonej przez siebie działalności, przy czym istotne jest zwrócenie uwagi, że jeśli szkodę wyrządził np. pracownik pełniący funkcję organu, działający jako organ, wówczas odpowiedzialność oparta jest na art. 416 k.c., a jeśli pracownik np. przekroczył swoje kompetencje, wówczas możliwe będzie zastosowanie art. 430 k.c. (porównaj: Komentarz do art.430 Kodeksu cywilnego, Ciszewski Jerzy (red.), Kodeks cywilny. Komentarz, WKP, 2019).

Uwzględniając powyższe wskazać należy, że Sąd I instancji, kwalifikując podstawę odpowiedzialności pozwanej zastosował normę i przesłanki zawarte w art. 417 k.c. W zakresie tych przesłanek nie było badane zawinione działanie podwładnego ani też stosunek podwładności. Sąd I instancji nie rozpoznał istoty sprawy, albowiem nie badał wskazanych wyżej przesłanek odpowiedzialności pozwanej z art. 416 k.c. lub art. 430 k.c.

Z tych też względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. w uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania. pozostawiając Sądowi Rejonowemu rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego, a to na podstawie art. 108 § 2 k.p.c.

Ponownie rozpoznając sprawę Sąd Rejonowy, winien rozważyć podstawy i zakres odpowiedzialności pozwanej w oparciu o normy zawarte w art. 416 k.c. lub art. 430 k.c.

SSO Barbara Braziewicz SSO Andrzej Dyrda SSO Henryk Brzyżkiewicz